# Трагізм образу матері в поемі «Наймичка». 9 клас

Для Тараса Шевченка нещаслива доля жінки-кріпачки була не лише суспільною, а й особистою трагедією: його матір ще «молодую у могилу нужда та праця положила», рідні сестри поневірялися на панщині. Жіноча недоля для поета — передусім соціальна трагедія, всенародне лихо, породжене кріпацтвом. Образ нещасної жінки поет носив, «неначе цвяшок у серце вбитий». Цей зойк душі, крик зраненого серця вилився пекучим гнівом до панів-лиходіїв, які топтали жіночу гідність, розпинали материнське єство.

Героїня поеми «Наймичка» намагається уникнути, здавалося б, неминучого: для себе — долі покритки, для улюбленого сина — долі незаконнонародженого. Отже, Ганна — не покірна жертва, як Катерина, а жінка, яка шукає і знаходить вихід з важкого становища. Вона підкидає дитину чужим, заможним і добрим людям, а сама йде до них у найми. Ніжне піклування Ганни про свою дитину ми відчуваємо вже з першої зустрічі з героїнею:

Перед самим перелазом
Дитина сповита —
Та й не туго, й новенькою
Свитиною вкрита;
Бо то мати сповивала —
І літом укрила
Останньою свитиною!..

Журюся горем своєї героїні, страждаю разом з нею. Ота «остання свитина» відіграє в поемі неабияку роль. Адже бідну покритку, вигнали чи, може, сама пішла з дому, куди вже їй не повернутися. Новенька свитина — єдиний її одяг на зиму. Але й той вона віддає дитині.

Коли Ганна приходить наймatися, то одразу ж погоджується працювати за будь-яку плату, навіть безплатно, щоб тільки бути коло дитини. А коли вже вона доглядала сина, то так піклувалася, що й з іншої хати чула, «як дитина дише». Таке відчуття властиве тільки матерям.

Наймичка боїться видати себе, осоромити сина, сполохати його щастя. Ганна свято береже таємницю, бо від цього залежить доля Марка. На час весілля сина вона йде до Києва молитися. Щороку ходить Ганна на прощу. Хоч уже стара й недужа, але туди й назад іде пішки. Нещасна жінка намагається відмолити, спокутувати свій гріх. Вона, напевно, і подумати не сміє, що своїм благополуччям син має завдячувати їй.

З Києва Ганна завжди приносить додому недорогі («бо ж не має багато грошей»), зате

«святі» подарунки, які нібито оберігають від усього злого:

…Маркові купила
Святу шапочку в пещерах,
У Йвана святого,
Щоб голова не боліла
В Марка молодого:
І перстеник у Варвари
Невістці достала…
Ганні соромно за свою провину, вона боїться осуду сина. І навіть перед смертю їй нелегко зізнатися. Та не хочеться їй брати «гріха» з собою. Ганна намагається пояснити синові, чому підкинула його чужим людям, прагне знайти слова, які б не поранили його душу, а викликали до старої матері жаль і прощення:

«Марку! подивися
Подивися ти на мене:
Бач, як я змарніла?
Я не Ганна, не наймичка,
Я…»
Та й оніміла.
Ганна відкривається перед сином і просить зняти з неї тяжкий гріх:

Прости мене!
Я каралась,
Весь вік в чужій хаті…
Прости мене, мій синочку!
Я… я твоя мати».
Зізнання забрало в Ганни останні сили. Вона «оніміла», навіть не попрощавшись з Марком.

Трагедія нещасної жінки не тільки в тому, що вона — багата, із славного селянського роду — мусить народити в полі і підкинути дитя чужим людям. Ще більших страждань завдає їй те, що вона позбавлена материнського щастя.

Іван Франко писав, що «наймичка — натура безмірно глибока, чуття у неї сильне та високе, любов до дитини така могуча, що перемагає все інше… заставляє забути про себе саму, віддати все своє життя на користь своєї дитини».